

METSÄNHOIDOLLISET MIELIPITEET JA METSÄNHOIDOLLINEN TOIMINTA MAATILAMETSÄTALOUDESSA

JÄMSÄN JA KARSTULAN METSÄNOMISTAJIA KOSKEVA
HAASTATTELUTUTKIMUS

VELI-PEKKA JÄRVELÄINEN

SUMMARY:
OPINIONS ABOUT SILVICULTURE IN FARM FORESTRY,
AND PRACTICAL STEPS TAKEN

An interview study among forest owners in Jämsä and Karstula

Saapunut toimitukselle 30. 3. 1969

Tutkimuksen tehtävänä on kuvailla metsänomistajan metsänhoidollisia mielipiteitä ja metsänhoidollista toimintaa. Tutkimus perustuu kesällä 1966 Jämsän ja Karstulan kuntien alueella kerättyyn haastatteluaineistoon.

Haastattelun mukaan metsänomistajien suhtautuminen metsien hoitoa kohtaan oli useammin myönteistä kuin kielteistä, sillä noin 2/3 annetuista vastauksista oli myönteisiä. Kuitenkin oli löydettävissä eräitä puun kasvatukseen liittyviä seikkoja, joiden kohdalla mielipiteet osoittautuivat huomattavalta osalta kielteisiksi. Esimerkiksi ainoastaan vajaa puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että metsänhoitoyhdistystoiminta on kannatettavaa ja että metsäammattimiehet ymmärtävät riittävästi isännän tarpeita.

Metsänhoidollista toimintaa kuvaavat haastattelutiedot osoittavat puolestaan, että metsänhoitotöiden (metsänviljelyn, metsänojituksen ja metsänlannoituksen) yhteinen laajuus keskimäärin haastateltavaa kohden oli 6.6 ha, mikä merkitsi keskimäärin tilan koko metsäalasta 13 %. Edelleen haastattelun perusteella voitiin todeta, että metsänviljelyä oli suorittanut 63 %, metsänojitusta 44 % ja metsänlannoitusta 16 % haastateltavista. Sellaisia haastateltavia, jotka eivät olleet suorittaneet ollenkaan edellä mainittuja metsänhoitotöitä, oli 25 % kaikista haastatelluista metsänomistajista.

1. TUTKIMUKSEN TEHTÄVÄ, AINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkimuksen tehtävänä on kuvailla metsänomistajan metsänhoidollisia mielipiteitä ja metsänhoidollista toimintaa. Metsänhoidollisilla mielipiteillä tarkoitetaan tällöin sellaisia mielipiteitä ja metsänhoidollisella toiminnalla sellaisten

toimenpiteiden suorittamista, jotka välittömästi tai välillisesti liittyvät puun kasvatukseen. Mielenpitoisiin tai toimintaan vaikuttaviin tekijöihin ei sen sijaan tässä yhteydessä kiinnitetä huomiota¹⁾.

Tutkimuksen aineistona on kesällä 1966 Jämsän ja Karstulan kuntien alueella kerätty haastatteluaineisto. Jämsässä haastateltiin 150 ja Karstulassa 139, yhteensä siis 289 mainittujen kuntien alueella asuvaa, satunnaisesti poimittua miespuolista henkilöä, jotka itse tai puolisonsa kanssa yhteisesti omistivat vähintään kaksi hehtaaria peltoa ja kymmenen hehtaaria metsää (lähinnä ns. maatilametsänomistajia). Tutkimuksen tulokset edustavat siten ankarasti ottaen ainoastaan *tutkimuspaikkakunnilla kesällä 1966 vallinneita olosuhteita*. Tutkimuspaikkakunnat valittiin puolestaan siten, että Jämsän katsottiin edustavan taloudellisesti ja sosiaalisesti voimakkaasti kehittyneitä, uudenaikaistuvaa maaseutukuntaa ja Karstulan tyypillistä vanhakantaista maaseutukuntaa, jonka taloudellinen toimeliaisuus nojautuu melkein yksinomaan maaseudun perinnäisten elinkeinojen, maa- ja metsätalouden varaan.

Metsänhoidollisten mielenpiteiden kuvailussa tarkastelu kohdistuu mm. puun kasvatuksen taloudellista edullisuutta, metsänhoidollisia menetelmiä, metsien hoitoon ja käyttöön liittyviä lakisääteisiä rajoituksia ja velvoitteita sekä metsänhoitoyhdistystoimintaa ja metsäammattimiehiä koskeviin mielenpitoisiin. Haastateltaville esitettiin yhteensä 30 edellä mainittuja asioita koskevaa väittämää, joista heitä pyydettiin lausumaan mielenpiteensä yksinomaan oman käsityksensä mukaisesti. Tässä yhteydessä käsitellään 27 väittämää saatuja vastauksia²⁾. Mielenpiteiden kuvailu perustuu tällöin väittämiin myönteisesti vastanneiden haastateltavien prosenttisten osuuksien tarkasteluun sekä niiden pe-

¹⁾ Tämä tutkimus liittyy osaselvityksenä Jämsän ja Karstulan metsänomistajien metsänhoidollista käyttäytymistä koskeviin tutkimuksiin, joita tekijä on suorittanut VALTION MAATALOUS-METSÄTIETEELLISEN TOIMIKUNNAN tutkijastipendiaattina. Tutkimuksen aineisto on kerätty SUOMEN LUONNONVARAIN TUTKIMUSSÄÄTIÖN myöntämän apurahan turvin. Edelleen tekijä on saanut työssään eri tavoin tukea seuraavilta tutkimusorganisaatioilta: HELSINGIN YLIOPISTON KANSANTALOUDELLISEN METSÄEKONOMIAN LAITOS, METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN METSÄEKONOMIAN TUTKIMUSOSASTO ja TAMPEREEN YLIOPISTON TUTKIMUSLAITOS.

²⁾ Vastausvaihtoehdot olivat etukäteen annettuja ja ne olivat seuraavat:

- olen aivan samaa mieltä,
- olen jokseenkin samaa mieltä,
- en osaa sanoa,
- olen jokseenkin eri mieltä tai
- olen aivan eri mieltä.

Kullekin haastateltavalle annettiin kortti, johon edellä mainitut vastausvaihtoehdot oli merkitty. Haastateltavia kehoitettiin käyttämään näitä vastausvaihtoehtoja. Useissa tapauksissa niiden käyttö vaikeutti vastaamista kuitenkin niin selvästi, että haastateltavaa kehoitettiin vastaamaan täysin vapaasti, jolloin haastattelija merkitsi vastausvaihtoehdon haastateltavan antaman vapaamuotoisen vastauksen perusteella.

rusteluiden ja näkökohtien analysointiin, joita haastateltavat spontaanisti mielenpiteidensä tueksi esittivät¹⁾.

Siirryttäessä mielenpiteiden kuvailusta toiminnan kuvailuun siirrytään samalla sanallisten reaktioiden alueelta konkreettisen toiminnan alueelle. Metsänhoidollisen toiminnan kuvailussa tarkastelu kohdistuu yksityiskohtaisemmin metsänhoitotöiden laajuuteen ja suoritusajankohtaan sekä ammattiavun käyttöön ja osallistumiseen metsätaloudellisiin valistustilaisuuksiin. Myös tämä tarkastelu perustuu haastateltavien antamiin vastauksiin, metsänhoidollista toimintaa mittaaviin kysymyksiin saatujen vastausjakautumien analysointiin.

2. HAASTATELUTIETOJEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksessa toimineiden haastattelijoiden käsitysten mukaan haastateltavat suhtautuivat haastatteluun yleensä vakavasti ja osoittivat joskus jopa tarpeettomankin suurta avoimielisyyttä kysymyksiin vastatessaan.

Haastattelutietojen luotettavuus ei kuitenkaan ole riippuvainen yksinomaan siitä, kuinka haastateltavat suhtautuvat haastatteluun, vaan luotettavuuteen vaikuttavat myös monet muut tekijät. Eräs sellainen on haastateltavien kyky muistaa heiltä kysytyjä moninaisia asioita ja usein ajallisesti etäisiä tapahtumia. Niinpä tässäkin tutkimuksessa suoritettuna haastattelun yhteydessä voitiin todeta, että monet haastateltavat valitsivat huonoa muistiaan ja joutuivat usein miettimään pitkään vastaustaan, kun heiltä tiedusteltiin esimerkiksi metsänhoidollisten toimenpiteiden suoritusajankohtaa tai suorittamiensa toimenpiteiden laajuutta. Edelleen haastateltavien väsyminen haastattelun venyessä kovin pitkäaikaiseksi tai haastattelijoiden huolimattomuus vastausten muistiin merkinnässä saattavat alentaa merkittävästikin saatujen tietojen luotettavuutta.

Seuraavassa esitettävien haastattelutietojen luotettavuutta on tutkittu yksityiskohtaisemmin toisessa yhteydessä (ks. JÄRVELÄINEN 1968, s. 145—149). Tällöin päädyttiin käsitykseen, että mielenpiteitä ja käyttäytymistiheyksiä mitattaessa mittauksen reliabiliteetti eli sen kyky antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia on todennäköisesti jäänyt melko matalaksi. Tämä luotettavuusanalyysin tulos kehoittaa suhtautumaan tutkimuksen tuloksiin *jossakin määrin varauksellisesti*.

¹⁾ Erään ongelman mielenpiteiden kuvailussa muodostaa kysymys siitä, mitä mielenpiteitä voidaan pitää »metsänhoidollisesti myönteisinä» ja mitä mielenpiteitä »metsänhoidollisesti kielteisinä», koska mielenpiteiden myönteisyyttä tai kielteisyyttä ei voida kaikkien väittämien osalta päätellä loogisesti. Jotta valinta myönteisten ja kielteisten mielenpiteiden välillä ei olisi jäänyt yksinomaan tutkimuksen tekijän harkinnasta riippuvaksi, suoritettiin tutkimuksessa käytettyjä väittämiä koskeva kysely, jossa Keskusmetsälautakunta Tapion palveluksessa Helsingissä toimivia metsänhoitajia pyydettiin lausumaan käsityksensä siitä, minkä väittämän hyväksyminen ilmentää metsänomistajassa myönteistä ja minkä väittämän hyväksyminen kielteistä suhtautumista metsien hoitoa kohtaan. Tähän kyselyyn perustuen pidetään tässä tutkimuksessa metsänhoidollisesti myönteisinä niitä metsänomistajien mielenpiteitä, jotka kyselyyn vastanneiden metsänhoitajien käsitysten mukaan ovat sellaisia (ks. JÄRVELÄINEN 1968, s. 142—144).

3. METSÄNHOIDOLLISET MIELIPITEET

3.1 SUHTAUTUMINEN PUUN KASVATUKSEN TALOUDELLISEEN EDULLISUUTEEN

Suhtautumista puun kasvatuksen taloudelliseen edullisuuteen mitattiin neljän väittämän avulla. Näihin väittämiin myönteisesti vastanneiden haastateltavien prosenttiset osuudet ovat nähtävissä taulukossa 1¹⁾.

Taulukko 1. Suhtautuminen puun kasvatuksen taloudelliseen edullisuuteen
Table 1. Attitude to economic profit obtainable from forest cultivation

Väittäjä — Proposition:	Aivan ja jokseenkin samaa mieltä- vastauksia % Affirmative or almost af- firmative replies, per cent		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
»Metsien hoitoon sijoitetuista rahoista on omistajalle hyötyä» — »Money invested in silviculture brings profit to the owner»	39	36	38
»Metsien hoitoon kannattaa panna rahaa» — »Investing money in silviculture is worth while»	88	90	89
»Metsänviljely on taloudellisesti kannattavaa» — »Forest cultivation is economically profitable»	74	91	81
»Metsien hoito kannattaa paremmin kuin maanviljelys» — »Silviculture pays better than agriculture»	56	45	50

Taulukon 1 prosenttilukuja tarkasteltaessa havaitaan, että puun kasvatuksen taloudellista edullisuutta koskevissa mielipiteissä ilmenee tiettyä ristiriitaisuutta. Pääosa haastateltavista katsoo, että metsien hoitoon kannattaa panna rahaa ja että metsänviljely on taloudellisesti kannattavaa, mutta sen sijaan ainoastaan noin kolmasosa on sitä mieltä, että metsien hoitoon sijoitetuista rahoista on omistajalle itselleen hyötyä. Ristiriitaiselta tuntuu tässä ennen muuta se, että toiminta, joka eräissä yhteyksissä nähdään taloudellisesti kannattavana, katsotaan toisissa yhteyksissä sellaiseksi, ettei siitä tekijälle itselleen ole hyötyä. Tätä haastateltavien vastauksissa ilmenevää »epäjohdonmukaisuutta» on vaikea selittää. Eräs mahdollisuus on kuitenkin viitata haastateltavien mielipiteidensä tueksi esittämiin perusteluihin. Esimerkiksi metsänviljelyä koskevien mielipiteiden osalta voidaan esittää seuraavat selventävät näkökohdat. En-

¹⁾ Kaikki tutkimuksessa käsiteltävät väittämät esitetään »metsänhoidollista myönteisyyttä» osoittavassa muodossa ja osa, esitysteknisistä syistä, alkuperäisestä jonkin verran lyhennettyinä.

sinnäkin metsänviljelyn taloudellista kannattavuutta arvioidessaan haastateltavat eivät tarkoittaneet yksinomaan yksityistaloudellista kannattavuutta, koska metsänviljely nähtiin toisinaan »kansantaloudellisesti välttämättömänä toimenpiteenä». Toiseksi haastateltavat pitivät metsänviljelyä taloudellisesti kannattavana, koska se on sitä erityisesti tuleville sukupolville; esimerkiksi »mikä ei kannata isälle, kannattaa pojalle — kauaskantoista touhua» tai »sille, joka istuttaa, ei kannata mutta jälkipolvet». Kolmanneksi metsänviljelyn yhteydessä suoritettava aukkohakkaus saattaa joissakin tapauksissa merkitä huomattaviakin puutavaran myyntituloja ja tästä syystä metsänviljelyä pidetään taloudellisesti kannattavana. Eräs haastateltava kuvasi tällaisen tilanteen huomauttamalla, että »kun lompsaan tuloo aukko, niin mehtään kanssa».

Metsänhoidon ja maanviljelyksen kannattavuutta vertaillaan päätyi puolet haastateltavista käsitykseen, että metsänhoito on taloudellisesti kannattavampaa; »kun se on vaivatonta», »helpommin rahaa saa metsästä» tai »maataloustuotteilla markkinointivaikeuksia». Tämän väittämän kohdalla on kuitenkin huomautettava siitä, että metsänhoidon ja maanviljelyksen taloudellisen kannattavuuden vertailu osoittautui monelle haastateltavalle vaikeasti ratkaistavaksi pulmakysymykseksi. Tämä ilmenee siitä, että kolmasosa haastateltavista (34 %) ei halunnut pitää toista sen kannattavampana kuin toistakaan; »metsien hoidon ja maanviljelyksen tulee kulkea rintarinnan» tai »ne ovat erottamattomat». Maanviljelystä piti metsänhoitoa taloudellisesti kannattavampana 15 % haastateltavista; »metsäpuolella pitkä kiertoaika» tai »pikkutiloilla maatalous kannattavampi».

Mainittakoon tässä yhteydessä vielä ne haastattelun antamat tiedot, jotka koskevat haastateltavien suhtautumista yhteiskunnan varojen käyttöön metsien hoidosta aiheutuviin kustannuksiin ja toisaalta metsäverotukseen. Ensiksi mainittua mielipidettä mitattiin seuraavan väittämän avulla: »Yhteiskunnan tulisi maksaa enemmän metsien hoidosta aiheutuvia kustannuksia». Tulokseksi saatiin, että 66 % haastateltavista hyväksyi tämän väittämän joko täysin tai varauksellisesti. Yhteiskunnan tuen lisäämistä perusteltiin mm. toteamalla, että »yhteiskunnalle kumminkin jää hyöty», »olis kiihokkeena», »muuten ne jää tekemättä» tai »miksei pikkutalouksissa — ei halun vaan varojen puute». Sen sijaan 23 % haastateltavista ei pitänyt yhteiskunnan tuen lisäämistä suotavana; »saa itte riskinsä maksaa» tai »lienee väärin, että valtion varoja huomattavassa määrin käytetään». Joillakin haastateltavilla näytti sitäpaitsi olevan käsitys, ettei yhteiskunta tue millään tavoin metsänomistajien metsänhoidollista toimintaa.

Metsäverotusta koskevia mielipiteitä mitattiin puolestaan seuraavan väittämän avulla: »Myyntituloihin perustuva metsäverotus olisi tarkoituksenmukaisempi kuin nykyinen pinta-alaverotus». Tämän väittämän hyväksyi joko täysin tai varauksellisesti 52 % haastateltavista; »pitemmän päälle tosiperuste olis myyntitulo», »myyntituloverotus olis pienempiin tiloihin nähden asiallisempi» tai »nykyisestä verotuksesta kärsii se, jolla ei ole puustoa». Nykyisen verotus-

järjestelmän kannalla oli sen sijaan 30 % haastateltavista. Pinta-alaverotuksen paremmuutta perusteltiin mm. toteamalla, että »nykyinen järjestelmä hyvä — jyvitetty lentokoneella ja kairatutkinnolla», »jos tulojen perusteella, valtio jäisi vähemmälle» tai »myyntituloverotus jarruttaa rahamiehiä myymästä».

3.2 SUHTAUTUMINEN METSÄNHOIDOLLISIIN MENETELMIIN JA TOIMINTAMUOTOIHIN

Metsänhoidollisia menetelmiä ja toimintamuotoja koskevia mielipiteitä mitattiin yhdeksän väittämän avulla (taulukko 2).

Taulukko 2. Suhtautuminen metsänhoidollisiin menetelmiin ja toimintamuotoihin
Table 2. Attitude to silvicultural methods and practices

Väittäjä — Proposition:	Aivan ja jokseenkin samaa mieltä- vastauksia % Affirmative or almost affirmative replies, per cent		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
»Metsien lannoittamista olisi voimakkaasti lisättävä» — »Forest fertilization should be heavily increased» . . .	54	60	57
»Metsänviljelyä ei suosita liikaa» — »Forest cultivation cannot be favoured too much»	51	79	64
»Uudet metsänhoitomenetelmät ovat käytäntöön sopivia» — »The new methods of silviculture are easily practicable»	27	42	34
»Metsänhoitotoimenpiteitä on tarpeellista suunnitella vuosiksi eteenpäin» — »Silvicultural measures must be planned years ahead»	75	80	78
»Metsäammattimiehen tulisi leimata myytäväksi aiotut puut» — »A forestry expert should mark the trees which are to be sold»	65	77	70
»Nykyään osataan hoitaa metsiä paremmin kuin aikaisemmin» — »Forests are better managed today than before»	87	88	87
»Metsänomistajien tulisi pyrkiä yhteismynteihin» — »Forest owners should try to sell in cooperation»	62	60	61
»Metsäkerho olisi syytä perustaa jokaiseen kylään» — »A forestry club should be founded in every village»	73	73	74
»Valistustilaisuuksia järjestetään riittämättömästi» — »Organized instruction is insufficient»	62	82	72

Taulukon 2 prosenttilukujen perusteella voidaan päätellä, että pääosa haastateltavista vastasi myönteisesti menetelmiä ja toimintamuotoja koskeviin väittämiin. Poikkeuksena on kuitenkin väittäjä, jonka avulla tiedusteltiin uusien

metsänhoitomenetelmien käytäntöön sopivuutta. Vain noin kolmasosa haastateltavista piti niitä käytäntöön sopivina. Tämän väittämän kohdalla on kuitenkin ilmeistä, että siihen annetut vastaukset kuvaavat ennen muuta haastateltavien kriittistä suhtautumista *koneelliseen puutavaran hankintaan ja aukkohakkaukseen*. Tämä voidaan päätellä niistä huomautuksista, joita haastateltavat mielipiteidensä tueksi esittivät; esimerkiksi »koneitten käyttöä en kannata, pienet metsät jää niiden jalkoihin», »jos vain taimikkomehtät on ja sinne koneet laitetaan, se on suuri pahanteko», »koneet mehtän surma», »liian paljon suositetaan yhtä puulajia ja aukkoja», »minä en hyväksy aukkohakkuuta kuin paikoitellen» tai »menetelmät muuttuu joka vuosi». Lisäksi vajaa kolmasosa haastateltavista (29 %) ei halunnut antaa tähän väittämään sen paremmin myönteistä kuin kielteistäkään vastausta. Tämä johtui todennäköisesti siitä, että heidän oli vaikea muodostaa itselleen kuvaa uusista metsänhoitomenetelmistä.

Runsas puolet haastateltavista katsoi metsien lannoituksen lisäämisen tarpeelliseksi; »apulanta mehtälle kuin piiska laiskalle hevoselle». En osaa sanoa vastausvaihtoehtoa käytti neljäsosa haastateltavista (26 %); »vähän kokemuksia» tai »tutkimusta ensin». Kielteistä mielipidettä (17 %) lannoitukseen nähden perusteltiin mm. huomauttamalla, että »kallista lystiä» tai »propagandan luonteinen juttu».

Vaikka pääosa haastateltavista katsoikin, ettei metsänviljelyä suosita nykyään liikaa, saattoivat päinvastaista mielipidettä edustavien (26 %) kannanotot olla melko kärkeviä; »aukkohävityshakkuut järjettömiä», »hervittävät alat hakattu aukeeks» tai »kun tehdään sellaistaikin, että pellot istutetaan metsälle».

Metsänhoidollisten toimenpiteiden suunnittelun tarpeellisuus hyväksyttiin myös ainakin periaatteessa yleisesti. Se, että kysymys on osittain ainoastaan periaatteellisesta hyväksymisestä, voidaan päätellä siitä, että vain 32 % haastateltavista ilmoitti, että heidän omistamalleen tilalle on tehty metsätaloussuunnitelma tai että sellainen aiotaan tulevaisuudessa tehdä.

Yleisesti oltiin edelleen sitä mieltä, että metsäammattimiehen tulisi leimata myytäväksi aiotut puut; »pian ihte tekee vahinkoa». Metsäammattimiehen ja metsänomistajan välistä yhteistoimintaa kuitenkin suositeltiin; »on oltava mukana leimauksessa».

Puutavaran yhteismynteihin suhtautui myönteisesti runsas puolet haastateltavista; »hintapolitiikan kannalta hyvä» tai »alentais kustannuksia». Kielteistä suhtautumista (25 %) perusteltiin mm. huomauttamalla, että »vaikeasti järjestettävissä», »toiset myisivät, toiset ei» tai »isännällä ja isännällä suuri ero». Haastattelun yhteydessä tiedusteltiin haastateltavien mielipidettä myös ns. metsäyhtymästä, joka kuvailtiin yritykseksi, missä 5—10 metsänomistajaa on yhdistänyt metsänsä yhdeksi kokonaisuudeksi ja hoitaa näitä metsiä sekä myy niistä puuta yhteisesti. Kokonaista 81 % haastateltavista *suhtautui kielteisesti näin voimaperäiseen yhteistoimintaan*.

Myös metsätaloudellisen valistustoiminnan lisäämistä pidettiin yleisesti suotavana. Valistustoiminnasta saatettiin todeta; »sehän tässä on puutteellista,

se on sellaisessa muodossa, että ei jää opiksi». Valistustoiminnan kohdistamista nimenomaan nuoriin metsänomistajiin pidettiin usein erityisen toivottavana.

3.3 SUHTAUTUMINEN LAKISÄÄTEISIIN RAJOITUKSIIN JA VELVOITTEISIIN

Lakisääteisiä rajoituksia ja velvoitteita koskeviin väittämiin myönteisesti vastanneiden haastateltavien prosenttiset osuudet esitetään taulukossa 3.

Taulukko 3. Suhtautuminen lakisääteisiin rajoituksiin ja velvoitteisiin
Table 3. Attitude to legal restrictions and duties

Väittäjä — Proposition:	Aivan ja jokseenkin samaa mieltä- vastauksia % Affirmative or almost affirmative replies, per cent		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
»Olisi oikein, jos metsänomistajat velvoitettaisiin kunnostamaan metsänsä» — <i>»It would be right if forest owners were enforced by law to recondition their forests»</i>	64	77	70
»Metsien hoitoa olisi tarpeellista valvoa enemmän» — <i>»Forest management should be more closely supervised»</i>	34	60	46
»Rauhoittaminen on tarpeellista» — <i>»Closing to cutting is essential»</i>	76	75	76
»Metsiä saa nykyään hakata riittävän vapaasti» — <i>»The current logging rights are adequate»</i>	62	77	70

Vastausten antama kuva on se, että suurin osa haastateltavista pitää lakisääteisiä rajoituksia ja velvoitteita oikeutettuina ja tarpeellisina. Selvimmin hyväksytään rauhoittaminen; »tulee niitä kylmiä tiloja ryöstöhakkauksella» tai »jos eivät tyydy metsänhoidolliseen järjestelmään». Metsän kunnostamisvelvollisuutta perusteltiin mm. huomauttamalla, että »vapaaehtoiseen toimintaan ei päästä, siksi velvoite». Kielteisesti (25 %) velvoitteeseen suhtauduttiin, koska »tulee monelle tilalle, että joutuu lähteen» tai »ajaa kriisitilaan pikkutilallisen».

Pääosa haastateltavista katsoi edelleen, että metsiä saa nykyisin hakata riittävän vapaasti. Mutta ne, jotka olivat päinvastaista mieltä (25 %), esittivät perusteluitaan usein kärkevään sävyyn; »täytyy olla maanomistajalla oikeus eikä metsäammattimiehellä», »perustuslainvastainen koko metsälaki», »pakko-tilanteessa pitäis antaa myydä» tai »järeetä mehtää kun ei sais hakata ollenkaan».

Metsien hoidon valvonnan lisäämiseen suhtauduttiin vähiten myönteisesti; »nykyinen riittää kovasti», »pakko on pahasta, vapaaehtoisuus parempi» tai »toisille lisättävä, toisille ei». Vaikuttaa ehkä jossakin määrin ristiriitaiselta, että

metsänhoitoon liittyvät veloitteet ollaan valmiit hyväksymään yleisesti, mutta samalla suhtaudutaan kielteisesti metsien hoitoa koskevan valvonnan lisäämiseen. Tämä ristiriitaisuus saattaa olla osittain näennäinen ja ilmentää vain sitä, että veloitteet ja toisaalta valvonta (eräänlainen ylhäältäpäin tuleva holhoaminen) koetaan metsänomistajien keskuudessa eri tavalla ja eri asioiksi.

3.4 SUHTAUTUMINEN METSÄNHOITUYHDISTYSTOIMINTAAN JA METSÄAMMATTIMIEHIIN

Haastattelun yhteydessä pyrittiin saamaan myös kuva haastateltavien suhtautumisesta metsänhoitoyhdistystoimintaan ja metsäammattimiehiä kohtaan (taulukko 4).

Taulukko 4. Suhtautuminen metsänhoitoyhdistystoimintaan ja metsäammattimiehiin
Table 4. Attitude to forest management association and forestry experts

Väittäjä — Proposition:	Aivan ja jokseenkin samaa mieltä- vastauksia % Affirmative or almost affirmative replies, per cent		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
»Metsänhoitoyhdistystoiminta on kannatettavaa» — <i>»Forest management association should be supported»</i>	41	49	45
»Pakollinen metsänhoitomaksu on tarpeellinen» — <i>»An obligatory silvicultural fee is necessary»</i>	23	41	32
»Metsäammattimiehet ymmärtävät riittävästi isännän tarpeita» — <i>»Forestry experts show enough understanding of the owner's needs»</i>	42	48	45

Haastattelun tulos osoittaa, että vajaa puolet haastatelluista metsänomistajista piti metsänhoitoyhdistystoimintaa kannatettavana; »ei muuten tule mitään» tai »yleiseltä kannalta edullista, ei omalta kannalta». Kielteisesti metsänhoitoyhdistystoimintaan suhtautuvia oli 47 % haastateltavista. Kielteistä suhtautumista perusteltiin mm. toteamalla, että »touhu on epäonnistuneesti järjestetty», »pienmetsänomistajat eivät saa mitään», »liikaa määrää» tai »liian kallis juttu ja omapäisiä pakottamaan tekemään aukkoja». Pakolliseen metsänhoitomaksuun suhtauduttiin vielä kielteisemmin kuin metsänhoitoyhdistystoimintaan yleensä, sillä ainoastaan noin kolmasosa haastateltavista katsoi ao. maksun tarpeelliseksi; »miten se muuten säilyy yhdistys». Kielteistä suhtautumista metsänhoitomaksuun (65 %) perusteltiin usein kärkevästi; »ei minkään näköstä hyötyä», »tarttis sitoa siihen, kun miestä käytetään» tai »minä en ymmärrä, mihä sitä maksua käytetään».

Vajaa puolet haastateltavista katsoi, että metsäammattimiehet ymmärtävät riittävästi isännän tarpeita. Sellaisia, joiden mielestä tällaista ymmärtämystä ei ollut riittävästi, oli 40 % haastateltavista. Tässä yhteydessä käsitellyt vastaukset näyttävät siten ilmentävän sitä *ihmissuhteiden kannalta ongelmallista vuorovaikutustilannetta*, jossa yksityismetsätalouden edistämistoiminnassa mukana olevat metsäammattimiehet työtänsä suorittavat.

3.5 ITSEKRITIIKKIÄ

Haastateltaville esitettiin myös eräitä väittämiä, joiden avulla tiedusteltiin heidän mielipiteitään siitä, kuinka valveutunut ja aktiivinen metsänhoidollisessa mielessä nykyinen metsänomistajakunta heidän oman käsityksensä mukaan on (taulukko 5).

Taulukko 5. Suhtautuminen metsänomistajien nykyiseen metsänhoidolliseen aktiviteettiin
Table 5. Attitude to the current silvicultural work as done by forest owners

Väittäjä — Proposition:	Aivan ja jokseenkin samaa mieltä-vastauksia % Affirmative or almost affirmative replies, per cent		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
»Metsänomistajat ovat yleensä liian vähän kiinnostuneita metsäasioista» — »Forest owners in general show too little interest in forestry problems»	62	72	67
»Metsänomistajat eivät huolehdi riittävästi metsiensä hoitamisesta» — »Forest owners do not care adequately for the management of their forests»	53	69	61
»Vain harvat hoitavat metsiään riittävästi ilman lain pakkoa» — »Few forest owners tend their forests adequately unless compelled by law»	72	87	79
»Puutavaran myyntituloja käytetään liian vähän metsien hoitoon» — »Too small a share of timber sales income is spent on silviculture»	65	73	69

Taulukon 5 prosenttiluvut osoittavat, etteivät haastateltavien kriittiset mielipiteet kohdistu ainoastaan esimerkiksi metsänhoitoyhdistystoimintaan tai metsäammattimiehiin vaan myös metsänomistajakuntaan. Haastattelun mukaan runsaasti yli puolet haastateltavista ei pidä metsänomistajien nykyistä metsänhoidollista aktiviteettia riittävänä; »vain raha kiinnostaa» tai »kiinnostuneita hoidosta liian vähän, kaupasta liikaa». Ne haastateltavat, joiden mielestä yrittämishalua metsänomistajien keskuudessa kyllä löytyy, perustelivat mielipidettään mm. huomauttamalla, että »ovat kiinnostuneita mutta pinnan

alla», »ei halun vaan ajan sekä myös järjen puutetta» tai »olisiko talonpoika niin hullu, että pilaisi metsänsä». Edelleen noin kaksikolmasosaa haastateltavista oli sitä mieltä, ettei puutavaran myyntituloja käytetä riittävästi metsien hoitamiseen; »pitäis oikein lailla laittaa», »eivät jouda pienillä tiloilla» tai »muuhun on käytettävä».

4. METSÄNHOIDOLLINEN TOIMINTA

4.1 METSÄNHOITOTÖIDEN LAAJUUS

Ennenkuin siirrytään kuvailemaan haastateltavien metsänhoidollista toimintaa, on tarpeen tehdä eräs käsittelyä täsmentävä huomautus. Erilaiset metsänhoitotyöt luokitellaan nimittäin tässä tutkimuksessa kolmeksi toimenpiteeksi seuraavasti:

- (1) metsänviljely (istutus ja kylvö sekä uudistusalojen valmistamistoimenpiteet),
- (2) metsänojitus (uudisojitus ja vanhojen ojien perkaaminen) ja
- (3) metsänlannoitus.

On myös huomautettava, että taimistojen hoitotoimenpiteet eivät ole mukana, kun seuraavassa tarkastellaan suoritettujen metsänhoitotöiden yhteistä laajuutta. Tämä johtuu siitä, että haastateltavien vastaukset taimistojen hoitotoimenpiteitä kysyttäessä olivat kovin epämääräisiä ja siten vaikeasti luokiteltavissa.

Haastattelun mukaan metsänhoitotöiden yhteinen laajuus haastateltavaa kohden oli keskimäärin Jämsässä 5.0 ha, Karstulassa 8.3 ha ja yhdistetyssä aineistossa 6.6 ha, mikä merkitsi keskimäärin tilan koko metsäalasta Jämsässä 9 %, Karstulassa 17 % ja yhdistetyssä aineistossa 13 %¹⁾. Taulukon 6 prosenttilukuja tarkasteltaessa havaitaan edelleen, että kolmasosa (34 %) haastateltavista on suorittanut metsänhoitotöitä yhteensä vähintään viiden hehtaarin

Taulukko 6. Metsänhoitotöiden yhteinen laajuus
Table 6. Overall extent of silvicultural work

Metsänhoitotöitä yhteensä, ha Silvicultural work, total hectares	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
0.1—1.9	21	11	16
2.0—4.9	20	30	25
5.0 tai enemmän — or more	26 (67)	43 (84)	34 (75)
Ei ole suorittanut mitään — None at all	33	16	25
	100	100	100

¹⁾ Yhden kilometrin pituisen metsäojan vaikutusalueeksi katsottiin kaksi hehtaaria.

alalla ja että runsaalla kolmanneksella (41 %) tämä ala on jäänyt alle viiden hehtaarin. Sellaisia, jotka eivät olleet haastatteluajankohtaan mennessä suorittaneet ollenkaan tässä tarkoitettuja metsänhoitotöitä, on neljäsosa (25 %) kaikista haastateltavista.

Kuten aikaisemmin huomautettiin, taimistojen hoitotoimenpiteet eivät sisälly edellä esitettyihin metsänhoitotöiden yhteistä laajuutta kuvaaviin lukuihin. Tästä syystä on aiheellista seuraavassa esittää haastattelun antamat tiedot metsänomistajien suorittamien oma-aloitteisten metsänhoitotöiden yleisyydestä (taulukko 7). Oma-aloitteisilla metsänhoitotöillä tarkoitettiin nimittäin useimmiten juuri taimistojen hoitotoimenpiteitä sekä muita metsänomistajan itsenäisesti suorittamia metsän kunnostustoimenpiteitä («vesaamista», «perkaamista», «raivausta», «kunnostamista» jne.).

Taulukko 7. Oma-aloitteisten metsänhoitotöiden useus
Table 7. Frequency of silvicultural work on owner's initiative

	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
Jokä vuosi — Every year	76	69	72
Joskus, ei joka vuosi — Sometimes but not every year	21	27	24
Ei ollenkaan — Not at all	3	4	4
	100	100	100

Havaitaan, että lähes kaikki haastateltavat ovat suorittaneet ainakin joskus oma-aloitteisia metsänhoitotöitä ja pääosa heistä joka vuosi. Metsänhoitotöiden yhteistä laajuutta kuvaavat tutkimushavainnot voidaankin nyt tiivistää seuraavasti. Kolmasosa haastatelluista metsänomistajista on suorittanut metsänviljelyä, metsänojitusta ja/tai metsänlannoitusta vähintään yhteensä viiden hehtaarin alalla ja runsas kolmasosa alle viiden hehtaarin alalla. Loput eli neljäsosa haastateltavista, jotka eivät ole suorittaneet ollenkaan edellä mainittuja metsänhoitotöitä, ovat kuitenkin tehneet taimistojen hoitotoimenpiteitä tai muita oma-aloitteisia metsän kunnostustöitä.

Taulukoissa 8, 9 ja 10 esitetään haastattelun antamat tiedot erikseen metsänviljelyn, metsänojituksen ja metsänlannoituksen laajuudesta. Havaitaan, että metsänviljelyä on suorittanut 63 %, metsänojitusta 44 % ja metsänlannoitusta 16 % haastatelluista metsänomistajista ja että pääosalla näitä töitä suorittaneista haastateltavista kunkin toimenpiteen laajuus on jäänyt alle kahden hehtaarin. Viisi hehtaaria tai enemmän metsänviljelyä on suorittanut 10 %

ja vastaavasti metsänlannoitusta 1 % haastateltavista. Metsänojitustoimenpiteitä, jotka ovat käsittäneet yhteensä vähintään 5 km kaivettua tai perattua ojaa, on suorittanut 7 % haastateltavista.

Taulukko 8. Metsänviljelyn laajuus
Table 8. Extent of forest cultivation

Metsänviljelyä yhteensä, ha Total area of forest cultivation, hectares	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
0.1—1.9	35	45	40
2.0—4.9	10	16	13
5.0— tai enemmän — or more	8 (53)	11 (73)	10 (63)
Ei ole suorittanut metsänviljelyä — No cultivation of forest	47	27	37
	100	100	100

Taulukko 9. Metsänojituksen laajuus
Table 9. Extent of forest drainage

Metsänojitusta yhteensä, km Total forest drainage, km	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
0.1—1.9	26	25	25
2.0—4.9	6	16	11
5.0 tai enemmän — or more	3 (35)	12 (53)	7 (44)
Ei ole suorittanut metsänojitusta — No forest drainage at all	65	47	56
	100	100	100

Taulukko 10. Metsänlannoituksen laajuus
Table 10. Extent of forest fertilization

Metsänlannoitusta yhteensä, ha Total area fertilized, hectares	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
0.1—1.9	12	8	10
2.0—4.9	6	3	5
5.0 tai enemmän — or more	1 (19)	1 (12)	1 (16)
Ei ole suorittanut metsänlannoitusta — No forest fertilization at all	81	88	84
	100	100	100

4.2 METSÄNHOITOTÖIDEN SUORITUSAJANKOHTA

Metsänhoitotöiden suoritusajankohtaa tarkastellaan seuraavassa kahdesta näkökulmasta. Ensiksi esitetään haastattelun antamat tiedot siitä, minä vuonna näitä töitä on ensimmäisen kerran suoritettu. Toiseksi tarkastellaan sen ajan pituutta, joka on kulunut hallinta-ajan alkamisesta metsänhoitotöiden aloittamiseen.

Taulukko 11. Jokin metsänhoitotyö ensimmäisen kerran
Table 11. Date of first silvicultural work carried out

Suoritusajankohta, vuonna First silvicultural work, year	% metsänhoitotöitä suorittaneista haastateltavista Per cent of the respondents who had carried out silviculture		
	Jämsä	Karstula	Yhdistetty aineisto Together
	(n = 101)	(n = 116)	(n = 217)
1955 tai aikaisemmin — 1955 or before	15	31	23
1956—1959	17	21	19
1960—1962	32	23	28
1963—1966	36	25	30
	100	100	100

Taulukko 12. Metsänviljelyä ensimmäisen kerran
Table 12. Forest cultivation for the first time

Suoritusajankohta, vuonna Forest cultivation, year	% metsänviljelyä suorittaneista haastateltavista Per cent of the respondents who had cultivated forest		
	Jämsä	Karstula	Yhdistetty aineisto Together
	(n = 80)	(n = 101)	(n = 181)
1955 tai aikaisemmin — 1955 or before	10	28	20
1956—1959	19	23	21
1960—1962	30	21	25
1963—1966	41	28	34
	100	100	100

Taulukko 13. Metsänojitusta ensimmäisen kerran
Table 13. Forest drainage for the first time

Suoritusajankohta, vuonna Forest drainage, year	% metsänojitusta suorittaneista haastateltavista Per cent of the respondents who had drained their forests		
	Jämsä	Karstula	Yhdistetty aineisto Together
	(n = 52)	(n = 74)	(n = 126)
1955 tai aikaisemmin — 1955 or before	19	22	20
1956—1959	12	12	12
1960—1962	23	19	20
1963—1966	46	47	47
	100	100	100

Taulukko 14. Metsänlannoitusta ensimmäisen kerran
Table 14. Forest fertilization for the first time

Suoritusajankohta, vuonna Forest fertilization, year	% metsänlannoitusta suorittaneista haastateltavista Per cent of the respondents who had fertilized their forests		
	Jämsä	Karstula	Yhdistetty aineisto Together
	(n = 28)	(n = 17)	(n = 45)
1962 tai aikaisemmin — 1962 or before	18	12	16
1963—1966	82	88	84
	100	100	100

Taulukossa 11 esitetään tiedot siitä, milloin jokin metsänhoitotyö on ensimmäisen kerran suoritettu. Taulukoista 12, 13 ja 14 nähdään vastaavat tiedot erikseen metsänviljelyä, metsänojitusta ja metsänlannoitusta koskevana. Voidaan havaita, että 58 % metsänhoitotöitä suorittaneista haastateltavista on aloittanut näiden töiden suorittamisen 1960-luvulla. Metsänviljelyn osalta vastaava prosenttiluku on 59 ja metsänojituksen osalta 67. Edelleen voidaan havaita, että metsänlannoitus on aivan uusi tulokas metsänhoidollisten toimenpiteiden joukossa. Sitä on suoritettu mainittavassa määrin vasta viime vuosien aikana.

Tässä yhteydessä on kuitenkin aiheellista huomauttaa, etteivät edellä esitetyt prosenttiluvut anna täysin oikeata kuvaa metsänhoitotöiden yleistymisestä tutkituilla paikkakunnilla, koska haastattelu kohdistui ainoastaan haastatteluhetkellä tilaa hallinnassaan pitäviin metsänomistajiin ja heidän suorittamiinsa metsänhoitotöihin.

Taulukko 15. Jokin metsänhoitotyö ensimmäisen kerran hallinta-ajan alkamisen jälkeen
Table 15. Interval from the beginning of farm occupancy to the first silvicultural work carried out

Aika hallinta-ajan alkamisesta, vuotta Interval, years	% metsänhoitotöitä suorittaneista haastateltavista Per cent of the respondents who had done silvicultural work		
	Jämsä (n = 101)	Karstula (n = 116)	Yhdistetty aineisto Together (n = 217)
Alle 3 — Less than 3	17	19	18
3—5	9	24	17
6—14	37	24	30
Yli 14 — More than 14	37	33	35
	100	100	100

Taulukossa 15 metsänhoitotöitä suorittaneet haastateltavat on puolestaan ryhmitetty sen mukaan, kuinka monta vuotta hallinta-ajan alkamisesta on kulunut metsänhoitotöiden aloittamiseen. Haastattelu osoittaa, että metsänhoitotöitä suorittaneet haastateltavat voidaan tässä suhteessa jakaa kolmeen likimäärin samansuuruiseen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän (35 %) muodostavat ne, joilla aika hallinta-ajan alkamisesta metsänhoitotöiden aloittamiseen on ollut enintään viisi vuotta, toisen ryhmän (30 %) ne, joilla tämä aika on ollut 6—14 vuotta ja kolmannen ryhmän (35 %) ne, joilla hallinta-ajan alkamisesta metsänhoitotöiden aloittamiseen on kulunut yli 14 vuotta. Haastattelun tulokset näyttävät viittaavan siihen — varsinkin kun otetaan vielä huomioon, että 25 % kaikista haastateltavista ei ollut suorittanut ollenkaan tässä tarkoitettuja metsänhoitotöitä — että metsänhoitotyöt ovat olleet ainoastaan *toissijaisia työkohteita useimmilla tutkituista tiloista*.

4.3 AMMATTIAPU JA VALISTUSTILAISUUDET

Kuten tutkimuksen tehtävän määrittelyn yhteydessä jo huomautettiin, tarkastellaan tutkimuksessa myös ammattiavun käyttöä ja osallistumista metsätaloudellisiin valistustilaisuuksiin. Taulukossa 16 esitetään haastattelun antamat tiedot metsäammattimiehen viime käynnistä tutkituilla tiloilla ja taulukossa 17 tiedot metsäammattimiehen suorittaman tehtävän luonteesta.

Taulukko 16. Metsäammattimiehen viime käynti tilalla
Table 16. Forestry expert's latest visit to the farm

Viime käynnin ajankohta, vuonna Last visit, year	% tutkituista tiloista Per cent of farms studied		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 139)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
1966—1965	51	53	52
1964—1963	21	22	21
1962—1956	12	16	14
1955 tai aikaisemmin — 1955 or earlier	5 (89)	1 (91)	3 (90)
Ei ole käynyt ollenkaan — No visits at all	11	9	10
	100	100	100

Taulukko 17. Metsäammattimiehen suorittama tehtävä
Table 17. Purpose of forestry expert's visit

Tehtävä — Purpose	% tiloista, joilla metsäammattimies on käynyt Per cent of farms visited by forestry expert		
	Jämsä (n = 133)	Karstula (n = 126)	Yhdistetty aineisto Together (n = 259)
Leimaus — Marking trees for cutting	68	58	63
Metsänhoitotyö — Silviculture	14	16	15
Suunnittelu tai arvioiminen — Planning or evaluation	3	4	3
Töiden tarkastus — Inspection of work done	7	17	12
Muu tehtävä ¹⁾ — Other purpose ¹⁾	8	5	7
	100	100	100

Haastattelu osoittaa, että metsäammattimies on käynyt noin puolella (52 %) tutkituista tiloista kahden viime vuoden aikana ja että sellaisia tiloja, joilla metsäammattimies ei ole nykyisen omistajan aikana lainkaan käynyt, on varsin vähän (10 %). Näyttää siis siltä, että *pääosa haastatelluista metsänomistajista on käyttänyt apunaan metsäammattimiehiä* ja että huomattava osa heistä turvautuu tähän apuun todennäköisesti lähes joka vuosi. Edelleen voidaan havaita, että metsän leimaus on metsäammattimiehen suorittamista tehtävistä keskeisellä sijalla (63 %). 15 % metsäammattimiehen käynneistä on liittynyt metsänhoitotöiden suorittamiseen, 3 % suunnittelu- ja arviointitehtäviin sekä 12 % suoritettujen töiden tarkastuksiin.

Tiedot haastateltavien viime käynnistä metsätaloudellisissa valistustilaisuuksissa esitetään taulukossa 18 ja tiedot valistustilaisuuden luonteesta taulukossa 19. Voidaan havaita, että 60 % haastatelluista metsänomistajista on käynyt ainakin joskus näissä tilaisuuksissa ja että erilaiset esitelmätilaisuudet ovat olleet muita suosituimpia tilaisuuksia.

¹⁾ Esimerkiksi myyntineuvonta tai jäsenhankinta metsänhoitoyhdistykseen — For example, advice on sale of timber, or recruiting members for a forest management association

Taulukko 18. Haastateltavan viime käynti valistustilaisuudessa
Table 18. The respondent's latest attendance at instruction meeting

Viime käynnin ajankohta, vuonna Last attendance, year	% haastateltavista Per cent of respondents		
	Jämsä (n = 150)	Karstula (n = 138)	Yhdistetty aineisto Together (n = 289)
1966—1965	33	17	25
1964—1963	17	13	15
1962—1956	11	10	10
1955 tai aikaisemmin — 1955 or earlier	7 (67)	12 (52)	9 (60)
Ei ole käynyt ollenkaan — Never attended an instruction meeting	33	48	40
	100	100	100

Taulukko 19. Valistustilaisuuden luonne
Table 19. Type of instruction meeting

Tilaisuuden luonne Type of meeting	% valistustilaisuuksissa käyneistä haastateltavista Per cent of the respondents who attended meetings		
	Jämsä (n = 101)	Karstula (n = 72)	Yhdistetty aineisto Together (n = 173)
Metsänhoitoyhdistyksen kokous — Meeting of forest management association	11	21	15
Metsäretkeily — Forest excursion	17	8	13
Esitelmätilaisuus — Lecture	34	21	28
Leimaus- tai metsätaitokilpailu — Competition in marking trees for cutting, or in forestry skills	13	17	15
Muu tilaisuus tai ei muista — Other meeting, or does not remember	25	33	29
	100	100	100

5. KOKOAVIA PÄÄTELMIÄ

— Metsänomistajien suhtautuminen puun kasvatukseen oli useammin myönteistä kuin kielteistä, sillä noin 2/3 annetuista vastauksista oli myönteisiä, mikä ilmenee alla olevasta numeroasetelmasta:

	Myönteisiä	En osaa sanoa vastauksia %	Kielteisiä
Jämsä	59	13	28 (100)
Karstula	68	10	22 (100)
Yhdistetty aineisto	63	12	25 (100)

— Erityisen selvästi myönteisyys ilmeni seuraavien väittämien kohdalla. Aivan yleisesti katsottiin, että metsien hoitoon kannattaa panna rahaa (88 %), että nykyään osataan hoitaa metsiä paremmin kuin aikaisemmin (87 %), että metsänviljely on taloudellisesti kannattavaa (81 %), ja että vain harvat hoitavat metsiään riittävästi ilman lain pakkoa (79 %). Myös metsänhoitotoimien suunnittelun tarpeellisuus hyväksyttiin yleisesti (78 %).

— Kuitenkin oli löydettävissä eräitä puun kasvatukseen liittyviä seikkoja, joiden kohdalla mielipiteet osoittautuivat huomattavalta osalta kielteisiksi eli poikkesivat siitä, mikä metsänhoitajien käsitysten mukaan olisi ollut metsänhoidollisesti myönteistä. Kysymys on siten eräänlaisista metsänomistajien ja metsäammattimiesten mielipiteiden välisistä erimielisyysalueista. Kielteistä suhtautumista ilmeni erityisesti seuraavien väittämien kohdalla. Alle puolet haastatelluista metsänomistajista katsoi, että pakollinen metsänhoitomaksu on tarpeellinen (32 %), että uudet metsänhoitomenetelmät ovat käytäntöön sopivia (34 %), että metsien hoitoon sijoitetuista rahoista on omistajalle hyötyä (38 %), että metsänhoitoyhdistystoiminta on kannatettavaa (45 %), että metsäammattimiehet ymmärtävät riittävästi isännän tarpeita (45 %), ja että metsien hoitoa pitäisi valvoa enemmän (46%).

— Kolmasosa (34 %) haastatelluista metsänomistajista on suorittanut erilaisia metsänhoitotöitä eli metsänviljelyä, metsänojitusta ja/tai metsänlannoitusta yhteensä vähintään viiden hehtaarin alalla ja runsas kolmasosa (41 %) alle viiden hehtaarin alalla. Loput eli neljäsosa (25 %) haastateltavista, jotka eivät ole suorittaneet ollenkaan edellä mainittuja metsänhoitotöitä, ovat kuitenkin tehneet taimistojen hoitotoimienpiteitä tai muita oma-aloitteisia metsän kunnostustoimienpiteitä. Keskimäärin metsänhoitotöiden yhteinen laajuus (taimistojen hoitotoimienpiteitä tai muita oma-aloitteisia metsän kunnostustoimienpiteitä lukuunottamatta) haastateltavaa kohden oli 6.6 ha, mikä merkitsi keskimäärin tilan koko metsäalasta 13 %.

— Metsänviljelyä on suorittanut 63 %, metsänojitusta 44 % ja metsänlannoitusta 16 % haastateltavista. 58 % kaikista edellä mainittuja metsänhoitotöitä suorittaneista haastateltavista on aloittanut näiden töiden suorittamisen 1960-luvulla. Tämä viittaa siihen, että aika hallinta-ajan alkamisesta metsänhoitotöiden aloittamiseen on ollut useiden haastateltavien kohdalla suhteellisen pitkä. Haastattelun perusteella voitiinkin todeta, että tämä aika on ollut 35 %:lla metsänhoitotöitä suorittaneista haastateltavista enintään 5 vuotta, 30 %:lla 6—14 vuotta ja 35 %:lla yli 14 vuotta.

— Pääosa (90) haastatelluista metsänomistajista on käyttänyt apunaan metsäammattimiehiä ja huomattava osa heistä turvautuu tähän apuun (lähinnä leimausapuun) todennäköisesti lähes joka vuosi. Metsätaloudellisissa valistustilaisuuksissa on käynyt 60 % haastateltavista. Suosituimpia valistustilaisuuksia ovat olleet erilaiset esitelmätilaisuudet.

— Tutkimuspaikkakuntien välinen vertailu osoittaa puolestaan, että metsänomistajien mielipiteet olivat useammin myönteisiä ja metsänhoidollinen toi-

minta keskimäärin aktiivisempaa perinnäistä maaseutuympeäristöä edustavassa Karstulassa kuin uudenaikaistuvaa, teollistunutta maaseutuympeäristöä edustavassa Jämsässä. Karstulalaiset haastateltavat katsoivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi useammin kuin jämsäläiset haastateltavat, että metsien hoito on tarpeellista valvoa enemmän ($t = 4.58, p < 0.1$), että metsänviljely on taloudellisesti kannattavaa ($t = 4.33, p > 0.1$), että metsätaloudellisia valistus-tilaisuuksia ei järjestetä riittävästi ($t = 3.67, p > 0.1$) ja että pakollinen metsänhoitomaksu on tarpeellinen ($t = 3.33, p > 0.1$). Tuntuu erityisesti siltä, että ylhäältäpäin tuleva ohjaus (valvonta, pakolliset maksut) hyväksyttäisiin helpommin Karstulassa kuin Jämsässä. Myös eräät metsänhoidollista toimintaa kuvaavien muuttujien jakautumat poikkeavat tutkimuspaikkakuntien välillä tilastollisesti erittäin merkitsevästi toisistaan. Mm. metsänhoitotöiden yhteinen laajuus on karstulalaisten metsänomistajien keskuudessa suurempi ($X^2 = 29.64, p < 0.1$), metsänhoitotöiden aloittaminen aikaisempaa ($X^2 = 23.90, p < 0.1$) ja aika hallinta-ajan alkamisesta metsänhoitotöiden aloittamiseen lyhyempi ($X^2 = 30.26, p < 0.1$) kuin jämsäläisten metsänomistajien keskuudessa.

LÄHDEKIRJALLISUUS

JÄRVELÄINEN, VELI-PEKKA. 1968. Metsänhoidolliseen toimintaan vaikuttavat tekijät. Jämsän ja Karstulan metsänomistajia koskeva haastattelututkimus. Kansantaloudellisen metsä-ekonomian lisensiaattityö. Konekirjoite. Helsinki.

SUMMARY:

OPINIONS ABOUT SILVICULTURE IN FARM FORESTRY, AND PRACTICAL STEPS TAKEN

An interview study among forest owners in Jämsä and Karstula

The purpose of the study was to find out about the forest owner's views on silviculture and any silvicultural work he had carried out. The opinions about silviculture and the silvicultural steps taken refer here to opinions and practical steps directly or indirectly associated with tree-growing.

The data forming the basis of the study was obtained in interviews carried out in summer 1966 in the communes of Jämsä and Karstula. A total of 289 male inhabitants of these communes, selected at random, who either alone or together with their wife owned a minimum of two hectares of field under plough and 10 hectares of forest were interviewed (mainly so-called farm forest owners). The communes studied were selected since Jämsä was considered representative of an economically and socially advanced rural commune on its way towards modernization, whereas Karstula was a typical old-fashioned rural community with an economic structure based on the traditional rural occupations, agriculture and forestry.

The essential results of the study may be presented in the form of the following summary conclusions:

— The forest owners' attitudes to silviculture was favourable more often than negative, for about two-thirds of the replies given (63 per cent) were in the affirmative. (Whether or not the views favourable as far as silviculture is concerned was determined by means of estimates issued by 25 foresters employed by the Central Forestry Association Tapio in Helsinki.)

— The favourable attitude was particularly marked concerning the following propositions. A common opinion was that money spent on silviculture is a paying proposition (88 per cent), that forest management is better today than it used to be (87 per cent), that cultivation of forests is an economic proposition (81 per cent), and that few owners manage their forests properly unless forced by the law (79 per cent). The need for planning silvicultural measures was also generally accepted (78 per cent).

— There were, however, certain factors associated with silviculture which elicited largely negative views, i.e. views different from those the Tapio foresters considered favourable. Disagreement prevails on certain points between forest owners and forestry experts. Negative attitudes were noted particularly concerning the following propositions. Less than half the forest owners interviewed considered that the legally imposed silvicultural fee was necessary (32 per cent), that the new silvicultural methods were practicable (34 per cent), that money invested in silviculture is profitable to the forest owner (38 per cent), that forest management associations were worth supporting (45 per cent), that forestry experts sufficient understanding of the owner's needs (45 per cent), and that forest management needed more supervision (46 per cent).

— One-third (34 per cent) of the forest owners interviewed had carried out various silvicultural tasks: forest cultivation, forest drainage, and forest fertilization, on a minimum area of five hectares, and a good third (41 per cent) on an area less than five hectares. The balance, one-quarter (25 per cent) of the respondents, who had not carried out any of these silvicultural tasks, had nevertheless grown seedling or otherwise worked towards reconditioning their forests on their own initiative. On the average, the total extent of silvicultural work (excluding seedling stands or other reconditioning of forest on the owner's initiative) per respondent was 6.6 ha, equal to an average of 13 per cent of the total forest area per farm.

— Forest cultivation had been carried out by 63, forest drainage by 44 and forest fertilization by 16 per cent of the respondents. 58 per cent of all the respondents who had done this silvicultural work had started it in the 1960s. This indicates that the interval from the date when the respondents took possession of the farm to taking up silviculture has in most cases been relatively long. From the interviews it was found that the interval had not exceeded 5 years for 35 per cent of the owners who had done some silvicultural work, had ranged from 6 to 14 years for 30 per cent and exceeded 14 years for 35 per cent.

— The vast majority (90 per cent) of the respondents had employed forestry experts and a considerable number relies on this help (mainly for marking the trees to be logged) nearly every year. Forestry instruction meetings had attracted 60 per cent of the respondents. Various lectures had been most popular.

— A comparison of the communes studied reveals that the forest owners' views were more often favourable and that, on the average, more practical steps were taken in silviculture per respondent in Karstula, which represented the traditional rural milieu, than in Jämsä which represented the semi-industrialized rural community heading towards modernization. The Karstula respondents more often than the Jämsä respondents considered that increased supervision of forest management was necessary ($t = 4.58, p < 0.1$), that forest cultivation was an economic proposition ($t = 4.33, p < 0.1$), that forestry instruction meetings were too few ($t = 3.67, p < 0.1$), that the legally imposed silvicultural fee was necessary ($t = 3.33, p < 0.1$). The differences, as can be seen, were statistically highly significant. It seems in particular that authoritarian guidance (supervision, compulsory charges) are more readily accepted in Karstula than Jämsä. Also the distributions of certain variables illustrating silvicultural work differed statistically highly significantly between the communes studied. Among other things, the aggregate extent of silvicultural work among the forest owners of Karstula was larger (chi square = 29.64, $p < 0.1$), initiation of silvicultural work was earlier (chi square = 23.90, $p < 0.1$), and the interval from beginning of occupancy to initiation of silvicultural measures shorter (chi square = 30.26, $p < 0.1$) than among the forest owners of Jämsä.